

Coordonatori
Gabriel Moisa • Florina Ciure
Sorin Şipoş • Ioan Goman

Studia interdisciplinaria

IN MEMORIAM MAGISTRI
BARBU ŞTEFĂNESCU

EDITURA MUZEULUI
ŢĂRII CRIŞURILOR

ACADEMIA ROMÂNĂ
CENTRUL DE STUDII TRANSILVANE

ORADEA / CLUJ-NAPOCA, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Studia interdisciplinaria : in memoriam Magistri Barbu Ștefănescu /

coord.: Gabriel Moisa, Florina Ciure, Sorin Șipoș, Ioan Goman. - Oradea :
Editura Muzeului Țării Crișurilor ; Cluj-Napoca : Editura Academia
Română. Centrul de Studii Transilvane, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8925-58-5

ISBN 978-606-038-040-5

- I. Moisa, Gabriel (coord.)
- II. Ciure, Florina (coord.)
- III. Șipoș, Sorin (coord.)
- IV. Goman, Ioan (coord.)

082.2

Copertă și tehnoredactare:
Adrian Buzaș

CUPRINS

- 13 **Constantin Bungău**, *Cuvânt-înainte*
- 15 **Gabriel Moisa**, *Barbu Ștefănescu*
- 17 **Edith Bodo**, *Barbu Ștefănescu, biobibliografie*
- 47 **Florica Ștefănescu**, *Barbu Ștefănescu – sorgintea intereselor de cercetare*
- 50 **Aurel Chiriac**, *Modelul Barbu Ștefănescu*
- 53 **Ioan Horga, Eduard Ionuț Feier**, *Barbu Ștefănescu și dezvoltarea Relațiilor Internaționale la Oradea*
- 58 **Viorel Faur**, *Relatări memorialistice despre începuturile activității lui Barbu Ștefănescu la Muzeul Țării Crișurilor*
- 63 **Ioan Goman**, *Din activitatea muzeografică a lui Barbu Ștefănescu în perioada 1979-2012. Temeinicie, interdisciplinaritate și profesionalism / From the museographic activity of Barbu Ștefănescu during the period 1979-2012: Thoroughness, interdisciplinarity and professionalism*
- 95 **Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan**, *Barbu Ștefănescu și demografia istorică din România / Barbu Ștefănescu and historical demography in Romania*
- 103 **Ronald Hochhauser**, *Considerațiile prof. univ. dr. Barbu Ștefănescu privind teza de doctorat intitulată Contribuții documentare privind industria de fabrică la Oradea în perioada 1848-1948 / Considerations of professor Barbu Ștefănescu on the Ph.D. thesis, entitled Documentary contributions regarding factory industry in Oradea in the period 1848-1948*
- 109 **Laura Ardelean**, *Timp și temporalitate în viziunea profesorului și antropologului Barbu Ștefănescu / Time and temporality in the view of professor and anthropologist Barbu Ștefănescu*
- 117 **Edith Bodo**, *„Ruperea tăcerii” – o nouă citire a unui document de arhivă din perspectivă interdisciplinară. Amintiri despre „nașterea” unei cărți / “Breaking the silence” – a new reading of an archival document from an interdisciplinary perspective: Memories of the “birth” of a book*

- 123 **Sabina Horvath**, *Recenzie asupra lucrărilor științifice publicate de cercetătorul Barbu Ștefănescu în anuarul Biharea* / Review of the scientific works published by researcher Barbu Ștefănescu in the *Biharea* yearbook
- 143 **Vasile Todinca, Andreea Maria Pop**, *Lumea rurală reflectată în cartea Între pâini a etnologului Barbu Ștefănescu* / The rural world reflected in the ethnologist Barbu Ștefănescu's *Between bread* book
- 146 **Adinel C. Dincă**, *Lumea rurală ardeleană în Evul Mediu: opțiuni metodologice și deschideri interpretative* / The rural world of Transylvania in the Middle Ages: Methodological options and interpretative approaches
- 162 **Ion Alexandru Mizgan**, *Întemeierea statelor latine din Orient în vremea cruciadelor* / The founding of the Latin states in the Orient during the crusades
- 177 **Melania Țărău**, *Reintroducerea „Registrului de la Oradea” în circuitul științific* / Reintroduction of the “Oradea Registry” in the scientific circuit
- 183 **Alexandru Simon**, *„Românii «ca» secuiei: despre demografia Secuimii și a Țării Românești în anii 1460-1470* / The Romanians “as” the Szeklers: On the Demography of the Szeklerland and Wallachia in the 1460s-1470s
- 205 **Agata Iuliana Adel**, *Semnificații simbolice și analogii iconografice ale lucrării Madona cu Pruncul din Școala lui Gerard David (1460-1523), Colecția de pictură universală a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal* / Symbolic meaning and iconographic analogies of the work *Madonna and Child* from the school of Gerard David (1460-1523), Universal painting collection of the Țării Crișurilor Oradea – Museum Complex
- 235 **Ioan-Aurel Pop, Alexandru Simon**, *O mărturie din secolul al XVI-lea despre latinitatea și unitatea românilor* / A sixteenth century testimony on the Latinity and the unity of the Romanians
- 249 **Gabriel-Virgil Rusu**, *Inovații în domeniul aplicării legii penale în Transilvania. Pe urmele comisiei circulatorii a scaunului Arieș, 16-28 martie 1654* / Innovations in the field of criminal law enforcement in Transylvania: In the footsteps of the circulation commission of the seat of Arieș, March 16-28, 1654

- 262 **Sorin Șipoș, Laura Ardelean, Mircea Matei**, *Patru călătore în Principatele Române între anii 1710 și 1810: Christine Reinhard, Elizabeth Craven, Clarissa Catherine Porter și Marianne von Herbert-Rathkeal* / Four travelers in the Romanian Principalities between the years 1710 and 1810: Christine Reinhard, Elizabeth Craven, Clarissa Catherine Porter and Marianne von Herbert-Rathkeal
- 281 **Gizella Nemeth, Adriano Papo**, *L'armata del principe Eugenio di Savoia nei paesi romeni durante l'inverno del 1716-17* / The army of prince Eugene of Savoy in the Romanian countries during the winter of 1716-17
- 300 **Ovidiu Ghitta**, *O listă cu bisericile românești din comitatul Bihor la 1734* / A list of Romanian churches in Bihor County in 1734
- 313 **Liviu Bordaș**, *Un cărturar nedreptățit: Nicola Nicolau* / Nicola Nicolau: An intellectual with an unfair posterity
- 341 **Cornel Sigmirean, László Szögi**, *Elevi români la Seminarul Greco-Catolic de la Ungvár/Ujgorod (1778-1852)* / Romanian students at the Greek-Catholic Seminary in Ungvár/Uzhhorod (1778-1852)
- 360 **M. Marcella Ferraccioli, Gianfranco Giraud**, *Minimalia Transilvanica I. Gio: Giuseppe Clemente Bonomi – Dalla scienza geografica alla geografia in pillole* / Minimalia Transilvanica I. Gio: Giuseppe Clemente Bonomi – From geographical science to geography in pills
- 384 **Cristian Apati**, *Preoți ortodocși din Bihor. Noi documente privind anii '70 și '80 ai secolului al XVIII-lea* / Orthodox priests from Bihor: New documents concerning the 1770s and 1780s
- 399 **Ioan Ciorba**, *Aspecte din istoria localității Calea Mare (jud. Bihor) pe parcursul secolului al XVIII-lea și al primilor ani ai celui următor* / Aspects from the history of the commune Calea Mare (Bihor County) during the 18th century and the first years of the next one
- 419 **Dumitru Sim**, *Noaptea, nefastul și neliniștea. Schiță de percepție și proiecție mentală a timpului nocturn în ruralul crișan al secolelor XVIII-XIX* / Night, evil and restlessness. Outline of the perception and mental projection of nighttime in the countryside of Crișana in the 18th-19th centuries
- 429 **Iuliana Sălăvăstru**, *„Ruperea tăcerii” în comitatul Arad – unele aspecte ale vieții cotidiene rurale (sfârșitul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea)* / “Breaking the silence” in Arad County – some aspects of rural daily life (the end of 18th century and the beginning of 19th century)

- 440 **Corneliu Pădurean**, *Un posibil proiect de cercetare: populația din teritoriile Partiumului* / A possible research project: The population of the territories of the Partium
- 451 **Mircea Brie**, *Normele și mentalitățile colective în analizele de demografie asupra familiei în nord-vestul Transilvaniei (a doua jumătate a secolului al XIX-lea)* / Collective norms and mentalities in the demographic analyzes of families in north-western Transylvania (2nd half of the 19th century)
- 481 **Claudia Septimia Sabău**, *Pe banca acuzaților. Prezențe feminine în sala de judecată a Sedriei Generale a Districtului Năsăud (1861-1872)* / On trial: Women in the courtroom of the Năsăud District General Court (1861–1872)
- 496 **Laurențiu Vlad**, *Câteva note preliminare cu privire la imaginea străinilor în răspunsurile la chestionarul „juridic” al lui B. P. Hasdeu (1878)* / Some preliminary notes on the image of foreigners found in the answers to B. P. Hasdeu’s “legal” questionnaire (1878)
- 516 **Doina-Gabriela Ananie**, *Mutatványok a Biharmegyei népiparból és a nép ruházatából [Prezentări din industria populară și vestimentară a comitatului Bihor] – album fotografic* / Presentations from folk and clothing industry of Bihor County – photographic album
- 537 **Simona Bala**, *Considerații etnoistorice asupra portului popular femeiesc românesc din Lugașu de Jos. Fotografii-document realizate de atelierul Lojanek (1885)* / Ethno-historical considerations on the Romanian traditional female outfit in Lugașu de Jos: Document photos taken by the Lojanek workshop
- 553 **Daniela Deteșan**, *Prezențe săliștene la expoziția Astei din 1905* / Representation from Săliște at the 1905 Astra exhibition
- 567 **Radu Romînașu**, *Școlile țărănești ale Astei din Bihor – centre de educație practică în lumea rurală interbelică* / The peasant schools of Astra in Bihor – centers of practical education in the interwar rural world
- 583 **Ana-Maria Borz**, *Iuliu Maniu despre trecutul poporului românesc din Ardeal și Banat* / Iuliu Maniu on the past of the Romanian people from Transylvania and Banat
- 589 **Ion Zainea**, *Aurel Lazăr (1872-1930), unul dintre liderii generației care a înfăptuit Marea Unire* / Aurel Lazăr (1872-1930), one of the leaders of the generation that realized the Great Union

- 600 **Diana Iancu**, *Gheorghe Tulbure. Contribuții biografice / Contributions to the biography of Gheorghe Tulbure*
- 611 **Ligia Livadă-Cadeschi**, *Raul Dona*, Jurnalul unui medic militar, 1917-1918 / Raul Dona, *Diary of an army doctor, 1917-1918*
- 622 **Francesco Leoncini**, *Mussolini e T. G. Masaryk nei Colloqui di Emil Ludwig. Attualità di Masaryk / Mussolini and T. G. Masaryk in the interviews of Emil Ludwig: Topicality of Masaryk*
- 627 **Sanda Dumitrița Bubo**i, *Un raport inedit despre politica liberală în Oradea (1933-1937) / A unique report on liberal politics in Oradea (1933-1937)*
- 645 **Antonio Faur**, *Un document diplomatic francez cu privire la Transilvania de Nord (1940-1943) / A French diplomatic document regarding Northern Transylvania (1940-1943)*
- 660 **Cristina Liana Pușcaș**, *Membri ai partidelor istorice din Bihor în închisorile comuniste / Members of the historical political parties from Bihor County in communist prisons*
- 671 **Mariann Szamos**, *Din activitatea muzeografică a lui Tabéry Géza. Inventarul Muzeului Memorial Ady Endre din Oradea / From the museographic activity of Tabéry Géza: The inventory of the Ady Endre Memorial Museum in Oradea*
- 685 **Florina Ciure**, *Colecția de carte veche a Muzeului Țării Crișurilor / The old book collection of the Țării Crișurilor Museum*
- 706 **Mihaela Goman**, *Teze de doctorat ale unor istorici în analiza Comisiei Superioare de Diplome din cadrul Ministerului Învățământului în anii 1960-1970 / Doctoral theses of some historians in the analysis of the Higher Commission of Diplomas within the Ministry of Education in the years 1960-1970*
- 721 **Mihai D. Drecin**, *Din istoria Institutului Pedagogic de 3 ani din Oradea. Facultatea de Filologie (1963-1984) / From the history of the 3 year Pedagogical Institute: The Philology Faculty (1963-1984)*
- 733 **Cristian Culic**iu, *„Meseria e brățară de aur”. Utecistii orădeni și locul de muncă (1973-1982) / “The job is a golden bracelet”: Utecists from Oradea and their workplace (1973-1982)*

- 755 **Dan Apăteanu**, *Migrația internă în România după 1989 – provocări și oportunități* / Internal migration in Romania after 1989 – challenges and opportunities
- 764 **Gabriel Moisa**, *Receptarea perioadei comuniste în postcomunism. Considerații istoriografice* / The reception of the communist period in post-communism: Historiographical considerations
- 784 **István Polgár**, *Construirea Europei fără granițe. O privire istorică de ansamblu asupra cooperării transfrontaliere dintre România și Ungaria* / Building a Europe without borders: A historical overview of the cross-border cooperation between Romania and Hungary
- 803 **Maria Flavia Pop**, *Obiceiuri și tradiții la sărbătorile de iarnă în zona Marghita* / Customs and traditions for winter holidays in the Marghita area
- 822 **Narcisa Știucă**, *Gâlceava florilor, un colind catehetic* / *The dispute of flowers*, a catechetical Christmas carol
- 831 **Augustin Țărău**, *Prezența porcului în mistica rurală românească a sărbătorii Crăciunului* / The presence of the pig in Romanian rural mysticism of the Christmas celebration
- 840 **Petru Ardelean**, *Imaginarul diavolului și iadului în pictura bisericească din Crișana* / The imaginary of the devil and hell in the church painting from Crișana
- 863 **Ioan Augustin Goia**, *Repere ale peisajului cultural tradițional caracteristic Platoului Ghețari, comuna Gârda de Sus, jud. Alba* / Landmarks of the traditional cultural landscape specific to the Ghețari Plateau, Gârda de Sus commune, Alba County
- 883 **Constantin Liviu Demeter**, *Geografie culturală. Vița-de-vie în comunitatea de la Diosig* / Cultural geography in Crișana: The wine in the community of Diosig
- 888 **Stelian Nistor**, *Țara Hațegului – trecut, prezent și viitor, o abordare geografică* / Hațeg Land – past, present and future, a geographical approach